

ISSN 1335-664X

1/2014

OBČASNÍK KNIHOVNÍKOV BRATISLAVSKÉHO KRAJA 1/14

**(bulletin Krajskej pobočky
Spolku slovenských knihovníkov a knižníc
Bratislavského kraja)**

**VYDAVATEĽ,
TLAČ A REDAKCIA**
Knižnica Ružinov
Tomášikova 25
821 01 Bratislava
IČO: 226 815
Tel: 02/44 45 47 04
Fax: 02/44 45 60 36
E-mail:
kniznica@kniznica-ruzinov.sk

**ZODPOVEDNÝ
REDAKTOR**
PhDr. Darina Horáková

**VÝKONNÝ
REDAKTOR**
(aj DTP)
Mgr. Peter Kuzma

REDAKČNÁ RADA
Mgr. Daniela Tóthová
(predseda)
Mgr. Lenka Čechvalová
PhDr. Anna Faklová
Mgr. Peter Kuzma
PhDr. Jana Matúšková
Mgr. Helena Mlejová
Janka Némethyová

Mgr. Michal Sliacky
Mgr. Marta Špániová, PhD.

**MIESTO
A DÁTUM VYDANIA**
Bratislava, 18. 6. 2014
(ako 1. číslo v roku 2014,
celkove 28.)

Vychádza 2 x ročne

Evid. č.: EV 981/08 (MK SR)

Zadarmo
(distribuované len pre
členov Krajskej pobočky
SSK BK)

TYP PÍSMO
Times New Roman

NÁKLAD
100 výtlačkov

**REDAKČNÁ
UZÁVIERKA**
31. 5. 2014

**KRAJSKÁ POBOČKA
SPOLKU SLOVENSKÝCH KNIHOVNÍKOV
A KNIŽNÍC BRATISLAVSKÉHO KRAJA
KNIŽNICA RUŽINOV
BRATISLAVA**

ISSN 1335-664X

**OBČASNÍK
KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO
KRAJA**

Ročník 15

Rok 2014

Číslo 1

O B Š A H

1. Peter Kuzma: Na etickú nôtu (5)
2. Príhovor predsedníčky KP SSKK BK Daniely Tóthovej (6)
3. Eva Šulajová: Verejné knižnice v Bratislave v roku 2013 (12)
4. Katarína Benciová: Verejné knižnice v okresoch Pezinok, Senec a Malacký v roku 2013 (27)
5. Marta Weissová: Členská základňa Spolku slovenských knihovníkov a knižníc (33)
6. Daniela Tóthová: O šachu v knižnici (35)
7. Vlasta Kalinová: Máme vlastnú spolkovú históriu? (36)
8. Lenka Čechvalová: Krajská pobočka SSKK na Facebooku (39)
9. Lýdia Čelková: Šanca pre mladých (40)
10. Eva Cíferská: Ceny udelené v súťaži Najkrajšie knihy Slovenska 2013 (41)

Autori príspevkov

Mgr. Daniela Tóthová - Malokarpatská knižnica v Pezinku
(daniela.tothova@kniznicapezinok.sk)

Mgr. Eva Šulajová - Mestská knižnica v Bratislave
(eva.sulajova@mestskakniznica.sk)

PhDr. Katarína Benciová - Malokarpatská knižnica v Pezinku
(metodika@kniznicapezinok.sk)

Marta Weissová - tajomníčka SSK
weissova77@gmail.com

PhDr. Vlasta Kalinová - dôchodkyňa, Bratislava

Mgr. Lenka Čechvalová - Mestská knižnica v Bratislave
lenka.cechvalova@scouting.sk

PhDr. Lýdia Čelková - ÚK SAV
(ludmila.celkova@savba.sk)

Mgr. Eva Cíferská - Bibiana - Medzinárodný dom umenia pre deti, Bratislava
(ciferska@bibiana.sk)

Mgr. Peter Kuzma - Knižnica Ružinov, Bratislava
(kuzma@kniznica-ruzinov.sk)

Neuveriteľne stručný úvod Výkonného ...

Na etickú nôtu

Tento polrok som naladený eticky. Pre tých, čo horšie počujú, to môže byť aj skepticky. Ono to vlastne spolu úzko súvisí a sú pre to dôvody. Nebol som taký (skeptický). Nie, že by som neuznával etiku, mravné a spoločenské zásady a estetično. Ale rozhodne som nemoralizoval, nepoučoval a nevymedzoval. Vďaka určitým okolnostiam vo mne vzkĺčila skepsa. A pretože sa snažím byť demokratom a mám rád slobodu, nenašiel som odvahu zadusiť hneď v zárodku klíčiaci výhonok derúci sa za slnkom. Veď všade okolo nás je toľko (ne)etiky, stačí sa len poobzerať a načrieť plným priehrštím. To, že som dovolil skepse, aby ma oslovila, neznamená, že treba zmeniť stanovisko, prezliecť kabát... Práve naopak. Skepsa ma presvedčila o tom, že problém človeka a jeho doby nespočíva v odlišných názoroch, stanoviskách, spôsoboch riešenia a z toho vyplývajúcich pozíciách naľavo, napravo alebo kdesi v strede, ale je problémom etickým. Etika učí disciplíne, zušľachtľuje a kultivuje medziľudské a spoločenské vzťahy. Je o tolerancii a pochopení toho druhého. Samozrejme, pokiaľ rešpektujeme jej pravidlá a zásady a nevytvárame vlastnú subjektívne ladenú pseudoetiku.

Toto číslo Občasníka je pomerne obsiahle a je v ňom nemálo etických prvkov, t. j. faktov, postrehov a konštatovaní, ktoré majú etický akcent. Toto číslo je o práci, o aktivitách, o nápadoch, o vykonanom a uskutočnenom. Je o veciach, ktoré sa podarilo vytvoriť aj napriek často nie príliš ideálnym podmienkam. Toto číslo je o ľuďoch a ich snažení, ktoré si často vyžaduje obrovskú dávku tolerancie, trpezlivosti, obetavosti a pochopenia. Toto číslo a Občasník vôbec, priatelia, pri všetkej skromnosti, je aj o etike. A aj vy všetci, či už na svojich pracoviskách alebo v súkromí, ste jeho spolutvorcami.

Výkonný

**Príhovor predsedníčky
Krajskej pobočky SSKK Bratislavského kraja ...**

Milí kolegovia!

Prvé tohtoročné číslo nášho Občasníka vydávame spolu s novým výborom krajskej pobočky Bratislava. Koniec roku 2013 patril voľbám nových členov výborov jednotlivých krajských pobočiek a prebehlo tiež Valné zhromaždenie Spolku slovenských knihovníkov. Účastníci Valného zhromaždenia odhlasovali zmeny v stanovách Spolku ako aj zmenu názvu Spolku na Spolok slovenských knihovníkov a knižníc.

Spolok má aj nové logo a verím, že aktivity na krajskej aj celoslovenskej úrovni zaujmú aj vás a pomôžu zvýšiť prestíž slovenského knihovníctva.

Všetko ale závisí od ľudí, preto mi dovoľte, aby som predstavila nových ale aj staronových členov nášho krajského výboru.

Na konferencii krajskej pobočky SSK Bratislavského kraja, ktorá sa konala v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave dňa 25. novembra 2013, si prítomní delegáti zvolili týchto členov výboru KP Bratislava: Lenku Čechvalovú, Petra Kuzmu, Janu Matúškovú, Helenu Mlejovú, Janku Némethyovú, Michala Sliackeho, Danielu Tóthovú. Ako náhradníci boli zvolení: Marta Špániová a Anna Faklová. Predsedom KP SSK bola výborom KP zvolená: Mgr. Daniela Tóthová (Malokarpatská knižnica v Pezinku)

Vo výbore sme sa rozhodli, že aj náhradníci budú zapojení do činnosti a prizývaní na všetky podujatia a stretnutia. Pretože vo výbore sú aj nové mená, dovoľte mi, aby som členov krátko predstavila.

Mgr. Lenka Čechvalová je najmladšou členkou nášho výboru. V roku 2011 absolvovala Katedru knižničnej a informačnej vedy na FiF UK -

odbor informačné štúdia. Od roku 2012 pracuje v Mestskej knižnici v Bratislave. Najskôr pôsobila na Úseku hudobnej a umenovednej literatúry, kde okrem výpožičnej služby mala na starosti aj organizovanie kultúrnych podujatí v rámci úseku. Aktuálne pracuje na Úseku literatúry pre deti a mládež vo výpožičnej službe a organizuje podujatia pre deti (interaktívne čítania, denné prázdninové tábory). V rokoch 2010, 2012 a 2014 bola členkou odbornej poroty v celoslovenskej čitateľskej súťaži "Čítame s Osmijankom". Má skúsenosti s fungovaním grantového systému - v Komunitnej nadácii Bratislava koordinovala program Mladí filantropi. Viac ako desať rokov aktívne pôsobila v Slovenskom skautingu, kde som okrem iného viedla skautský oddiel a organizovala vzdelávacie a zážitkové akcie pre deti a mladých vedúcich. V rámci krajskej pobočky SSKK vytvorila profil krajskej pobočky SSKK Bratislava na Facebook, iniciovala obnovenie sekcie mladých knihovníkov .

PhDr. Anna Faklová je vedúcou knižnice Slovenského centra dizajnu. Po štúdiu na Strednej knihovníckej škole pôsobila v Mestskej knižnici v Skalici, neskôr v Odborovom informačnom stredisku pre architektúru a urbanizmus. Od roku 1991 pracovala 5 rokov na Ministerstve kultúry SR, podieľala sa na medzinárodnom projekte bibliobusov v Svidníku a Stropkove a bola členkou pracovnej skupiny pre legislatívne činnosti. Na niekoľko rokov pracovala aj ako metodička pre lekárske knižnice, či už Slovenskej lekárskej knižnice, alebo lekárskej akademickej knižnice. Neskôr v rezorte kultúry ako autorka významných informačných systémov pre film a dizajn, v poradných orgánoch ministra kultúry pre interoperabilitu, informačné systémy, kde robí odbornú garantku a oponentku pre informačné systémy v rezorte kultúry v Čechách i na Slovensku. Od roku 1977 je členkou Spolku slovenských knihovníkov, viacero rokov pracovala vo Výbore SSK a neskôr KP SSK, bola zakladajúcou členkou Komisie mladých slovenských knihovníkov a informatikov pri SSK. Už desiaty rok pôsobí ako vedúca oddelenia IS v Slovenskom centre dizajnu, ktorému sa podarilo ako jedinej organizácii rezortu spojiť do jedného systému knižnicu, archív, dokumentáciu a múzeum. Oblasť interoperability, informačných systémov a verejného knihovníctva je jej profesionálnou doménou aj srdcovou záležitosťou.

Mgr. Peter Kuzma, náš výkonný redaktor Občasníka, pracuje ako ve-

dúci útvaru marketingu v Knižnici Ružinov. Je absolventom Strednej knihovnickej školy, vysokoškolské štúdium v odbore knihovníctvo a vedecké informácie a vzdelávanie a výchova dospelých ukončil v roku 1978. V rokoch 1978 až 1982 pôsobil na KKVI FFUK ako asistent a interný aspirant. V Knižnici Ružinov pracuje od roku 1983. Začínal ako vedúci oddelení pre dospelých čitateľov, potom bol vedúci odboru služieb a od roku 1990 je vedúcim Útvaru marketingu KR. Počas svojho pôsobenia v Knižnici Ružinov sa venoval a aj venuje bibliografickému zachytávaniu a spracovávaniu publikačnej činnosti o knižnici a tiež edičnej činnosti knižnice. Od roku 2000 je výkonným redaktorom spolkového periodika „Občasník knihovníkov Bratislavského kraja“. Od roku 2004 je aj redaktorom webovej stránky Knižnice Ružinov. Je autorom niekoľkých bibliografií (napr. „Kultúra Ružinova na stránkach tlače“) a mnohých článkov v odbornej i regionálnej tlači. Vytvoril tiež knižnú edíciu „Všeličo“ (od roku 2004), v ktorej predstavuje aj práce neprofesionálnych autorov - Ružinovčanov. Doteraz vyšlo v edícii 18 zväzkov. Peter Kuzma je členom SSK od roku 1975 a členom výboru krajskej pobočky od roku 2006.

PhDr. Jana Matúšková pracuje ako elektronický knihovník v Univerzitetnej knižnici v Bratislave. Absolvovala Filozofickú fakultu UK, Katedru knihovedy a vedeckých informácií, odbor vedecké informácie a knihovníctvo v kombinácii s nemeckým jazykom. V r. 1987-2005 pracovala v Slovenskom rozhlase ako redaktorka Archívu v oddelení zvukových dokumentov, od decembra 2005 pôsobila v Univerzitetnej knižnici v Bratislave v Národnej agentúre ISSN - Referát Elektronické informačné pramene. Od októbra 2010 pracuje ako elektronický knihovník UKB, v r. 2007 – 2010 sa zúčastnila na projekte webdepozit (pôvodne webarchiv.sk) – projekt archivácie elektronických prameňov na pokračovanie. Členom SSK bola už počas štúdia na VŠ.

Mgr. Helena Mlejová pôsobí ako koordinátorka pre automatizáciu Mestskej knižnice v Bratislave. Helena Mlejová absolvovala v roku 2009 magisterské štúdium na Katedre knižničnej a informačnej vedy FiF UK v Bratislave. Posledný rok VŠ štúdia zároveň pracovala aj vo firme SVOP ako konzultant KIS Dawinci. Od apríla 2009 pracuje v Mestskej knižnici v Bratislave na pozícii koordinátorka automatizácie a elektronizácie. Zodpovedá za správu KIS Dawinci, školenia nových zamestnancov pre prácu s KIS, adminuje webové sídlo knižnice.

Podieľa sa aj na metodologickej činnosti vlastnej knižnice a smerom k bratislavským verejným knižniciam. Metodicky zastrešuje a v spolupráci s ďalšími zamestnancami Mestskej knižnice realizuje od r. 2011 kurzy Počítačovej školy pre seniorov. Od júna do decembra 2012 bola poverená vedením Úseku odbornej literatúry Mestskej knižnici v Bratislave. Vo výbore KP SSK pôsobí aj aktuálne od r. 2010. Počas svojho pôsobenia zorganizovala pre knihovníkov BA kraja exkurzie do zahraničných knižníc (Viedeň 1, Viedeň 2, Brno, Varšava).

Janka Némethyová je zamestnankyňou CVTI SR ako správca webových stránok projektov CVTI SR. Od maturity na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej pracuje s počítačmi. V CVTI SR pracovala od r. 1997 najskôr ako asistentka programátora systému ISIS, neskôr ako programátorka systému WINISIS. Od roku 2009 pracuje v Národnom centre pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti pri CVTI SR. Momentálne je jej pracovnou náplňou správa webových stránok projektov, na ktorých v CVTI pracuje, spolupodieľa sa na prípravách rôznych podujatí na propagáciu vedy, ako napr. Vedecká cukráreň, Veda v Centre, Týždeň vedy a techniky, Vedec roka SR, výstavy konané v našich priestoroch, príprava seminárov a konferencií a iné. V roku 2000 absolvovala Knihovnícke minimum. Od r. 2003 pracuje ako administrátorka portálu InfoLib, členom SSKK sa stala v roku 2004.

Mgr. Michal Sliacky je absolventom Katedry knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Už počas štúdia na katedre pracoval v Univerzitnej knižnici v Bratislave v zahranično-informačnom centre InfoUSA, neskôr v Akademickej knižnici UK v Bratislave. V súčasnosti pôsobí piaty rok v Centre vedecko-technických informácií SR (CVTI SR). Tu dostal príležitosť na plné odborné nasadenie pri realizácii národného projektu, ktorý sprístupňuje vedecké e-zdroje, známy pod skratkou NISPEZ. Práca na projekte je pre neho možnosť ako nielen plne využiť svoje odborné kvality, ale aj ako získať nové skúsenosti, vedomosti a prax v odbore. Je mu blízka hlavne oblasť elektronických informačných zdrojov, digitálnych knižníc, repozitárov digitálnych dokumentov, ale aj digitalizácia ako aj iné profesionálne aktivity na podporu vedy a výskumu riešené v CVTI SR.

Mgr. Marta Špániová, PhD. absolvovala Katedru knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty UK Bratislava. Pracovala v SNK v Martine v redakcii tlači 16. storočia, kde bibliograficky spracovala historický knižný fond SNK a knižnice evanjelického lýcea v Banskej Bystrici. V r. 2003-2011 pôsobila na Strednej odbornej škole knihovníckych a informačných štúdií ako učiteľ odborných predmetov, od r. 2006 zároveň prednášala na KKIV FiF UK BA. Od r. 2011 pracuje na katedre ako odborný asistent. Zaoberá sa výskumom dejín knižnej kultúry, organizáciou poznania a spracovania dokumentov. Ako členka SSK počas pôsobenia na Strednej odbornej škole knihovníckych a informačných štúdií aktívne viedla študentov a spolupracovala s portálom Infolib a v r. 2006 jej SSK udelil vyznamenanie Čin roka 2006 za zorganizovanie medzinárodnej študentskej konferencie INFOŠKIŠ 2006.

Mgr. Daniela Tóthová absolvovala Strednú knihovnícku školu a Pedagogickú fakultu UK v Bratislave, pracovala v Malokarpatskej knižnici v Pezinku vo výpožičných službách, ako metodik, neskôr v oddelení regionálnej bibliografie a študovni. V Univerzitnej knižnici pracovala od r. 2000 v čitárni, v oddelení MVS a v oddelení dopĺňovania kníh, v CVTI SR v oddelení vzťahov s verejnosťou, bola šéfredaktorkou časopisu *ITlib*. V súčasnosti riadi Malokarpatskú knižnicu v Pezinku. V Spolku slovenských knihovníkov je od r. 2000, posledné 4 roky ako člen výboru krajskej pobočky.

Výbor sa zatiaľ dvakrát stretol, pre svojich členov zorganizoval 15. januára 2014 odborný seminár o ochrane osobných údajov v knižniciach, na ktorom lektor Ing. Roman Leskovský, ktorý prednáša ochranu osobných údajov práve pre rezort kultúry, prítomných oboznámil s novým zákonom o ochrane osobných údajov č. 122/2013 Z.z., s podmienkami a zásadami spracovania osobných údajov v knižniciach. Vo februári sme sa stretli v Univerzitnej knižnici v Bratislave na Knihovníckych fašiangoch. V príjemnej atmosfére sme predstavili pracovné zámery výboru, otvorili spolkovú Knihovnícku sieň slávy a ako prvú do nej uviedli PhDr. Sylviu Neisser-Kováčovú, riaditeľku knižnice Goetheho Inštitútu v Bratislave, ktorá výborne viedla aj výbor našej bratislavskej pobočky Spolku.

**Uvedenie PhDr. Sylvie Neisser-Kováčovej
do Knihovnickej siene slávy**

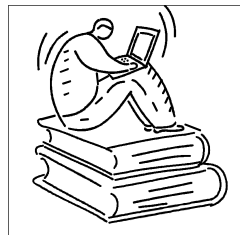
Podporili sme z finančných prostriedkov krajskej pobočky Noc s Andersenom – rozhodli sme sa prispieť na organizáciu tohto podujatia našim kolektívnym členom. Členovia výboru pomáhali aj pri organizácii podujatia Večer s e-zdrojmi, ktorý sa konal 4. 4. 2014 v CVTI SR a tiež pri organizácii úspešnej konferencie Knižnica – fyzické miesto s digitálnou ponukou, ktorej hlavný organizátor bol Goetheho Inštitút v Bratislave.

Vytvorili sme profil krajskej pobočky SSKK na facebooku, kde môžeme spolu komunikovať, pozývať sa na podujatia a stretávať sa. Práve na základe facebookového spojenia sa už stretli aj mladí knihovníci, aby sa navzájom zoznámili.

Ďalšie aktivity bude výbor orientovať tak, aby boli podujatia orientované na širokú členskú základňu a každý si našiel niečo, čo by ho zaujalo. Či už to budú neformálne stretnutia, odborné podujatia alebo exkurzie.

V súčasnosti má pobočka 185 individuálnych a 14 kolektívnych členov prevažne z oblasti Bratislavy. Veríme, že oslovíme aj knihovníkov z mestských aj obecných knižníc bratislavského regiónu, mladých knihovníkov z ostatných druhov knižníc a členská základňa bude bohatšia a pestrejšia.

Tento príspevok je spracovaný z interných podkladov verejných knižníc v Bratislave – z ročných výkazov o knižnici za rok 2013 a slovných komentárov k nim pripojených...

Eva Šulajová

Verejné knižnice v Bratislave v roku 2013

V Bratislave, hlavnom meste Slovenskej republiky, poskytuje služby **18 verejných knižníc**. Jedna regionálna, 4 mestské, 8 obecných knižníc s profesionálnym zamestnancom (ďalej obecné knižnice PZ) a 5 obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom (ďalej obecné knižnice NZ). Funkciu regionálnej knižnice pre Bratislavu plní Mestská knižnica v Bratislave (ďalej Mestská knižnica) so sídlom na Klarijskej 16. Funkciu mestských knižníc, ktoré činnosťou pokrývajú potreby obyvateľov príslušných okresov Bratislavy plní Staromestská knižnica so sídlom na Blumentálskej 10/a, Knižnica Ružinov so sídlom na Tomášikovej 25, Knižnica Bratislava – Nové Mesto so sídlom na Pionierskej 12 a Miestna knižnica Petržalka so sídlom na Kutlíkovej 17. Funkciu obecnej knižnice PZ s činnosťou pre obyvateľov vlastnej mestskej časti plnia miestne knižnice Vrakuňa so sídlom na Bodvianskej 4, Podunajské Biskupice so sídlom na Latorickej 4, Rača so sídlom na Žarnovickej 7, Vajnory so sídlom na Šaldovej 2, Karlova Ves so sídlom na Jurigovom námestí 9, Dúbravka so sídlom na Sekurisovej 12, Lamač so sídlom na Malokarpatskom námestí 1 a Devínska Nová Ves so sídlom na Istrijskej 6. Funkciu obecnej knižnice NZ s nižším ako 0,50 pracovným úväzkom s činnosťou pre obyvateľov vlastnej mestskej časti, plnia miestne knižnice Devín so sídlom na Rytierskej 2, Záhorská Bystrica so sídlom na Čsl. tankistov 134, Jarovce so sídlom na Palmovej 1, Rusovce so sídlom na Vývojovej 8 a Čunovo so sídlom na Hraničiarskej 134. Činnosť všetkých verejných knižníc v Bratislave bez rozdielu je počas každého roka bohatá a rôznorodá. Pre obyvateľov i návštevníkov Bratislavy, pre obyvateľov vlastnej mestskej časti,

v ktorej daná knižnica pôsobí, pre deti, mládež, dospelých i seniorov v pokročilejšom veku.

V roku 2013 mala Bratislava 417 505 obyvateľov (*Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky: Počet obyvateľov obcí SR k 31. 10.2013 – podľa abecedy (pdf, 369 kB) – podľa krajov (pdf, 364 kB)*). [Online]. [Cit. 25. 5. 2014]. <Dostupné na internete: <http://www.culture.gov.sk/ministerstvo/statistika-kultury-1a8.html>>), pričom v územnej pôsobnosti mestských knižníc žilo 250 051 obyvateľov, obecných knižníc PZ 155 240 obyvateľov a obecných knižníc NZ 11 214 obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov Bratislavy bolo takmer **9 % obyvateľstva** aktívnymi a registrovanými používateľmi knižníc. Jeden obyvateľ si z verejných knižníc vypožičal viac ako 4 dokumenty. Najvyšší počet výpožičiek na obyvateľa pripadal v územnej pôsobnosti mestských knižníc – až 4,9 dokumentov. V územnej pôsobnosti obecných knižníc PZ pripadalo na jedného obyvateľa 1,7 vypožičaných dokumentov a v územnej pôsobnosti obecných knižníc NZ pripadalo na jedného obyvateľa 0,37 vypožičaných dokumentov. Regionálnu, mestské knižnice, obecné knižnice PZ aj NZ obyvatelia príslušných mestských častí Bratislavy navštevujú. Sieť verejných knižníc v Bratislave je pre nich územne dobre rozložená. Navyše doplnená prevádzkovaním 22 pobočiek knižníc. Staromestská knižnica prevádzkuje 4 pobočky na Karadžičovej 1, Panenskej 1, Záhrebskej 8, Západnom rade 5. Knižnica Ružinov prevádzkuje okrem Ústrednej knižnice na Miletičovej 47 4 pobočky na Tomášikovej 25, Bachovej 7, Zimnej 1, Na úvratí 52. Knižnica Bratislava - Nové Mesto prevádzkuje 3 pobočky na Stromovej 18, Kutuzovovej 15/a, Jeséniovej 51. Miestna knižnica Petržalka prevádzkuje 10 pobočiek na Dudovej 2 (v roku 2013 sem bola presťahovaná pobočka pre deti a mládež z Ambroseho 4), Furdekovej 1, Haanovej 37, Lietavskej 14, Lietavskej 16, Prokofievovej 5, Rovniankovej 3, Vavilovovej 24, Vavilovovej 26, Vyšehradskej 27. Miestna knižnica Podunajské Biskupice ako jediná z obecných knižníc PZ prevádzkuje 1 pobočku na Biskupickej 1.

Globálna analýza činnosti verejných knižníc v Bratislave ukázala, že s ohliadnutím na rok 2012 v knižniciach v roku 2013 **poklesol** stav knižničného fondu o 5 716 dokumentov, počet registrovaných používateľov o 340 (aj keď počet registrovaných detí do 15 rokov vzrástol o 576), počet výpožičných služieb o 19 973 a počet počítačov vo

vlastníctve knižníc o 14. O 85 dokumentov klesol aj prírastok nových dokumentov do knižníc získaný kúpou. Finančné prostriedky na nákup knižničného fondu boli nižšie o 7 909,63 €. **Vyšší** o 722 dokumentov bol celkový prírastok dokumentov do knižníc - vďaka tomu, že o 881 bol vyšší prírastok darom. Stúpila celková návštevnosť knižníc o 13 968 návštev. Počet zorganizovaných podujatí vzrástol o 384 podujatí, na podujatia zavítalo o 8 216 návštevníkov viac. Pre používateľov pribudli do knižníc 4 počítače s pripojením na internet. Zväčšila sa plocha určená pre používateľov knižníc o 352 m². Zintenzívnilo sa využívanie elektronických katalógov knižníc o 16 993 vstupov. O 5,90 € stúpila aj priemerná mesačná mzda zamestnanca verejnej bratislavskej knižnice (v roku 2013 dosiahla výšku 670 € - pre zaujímavosť priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve SR sa zvýšila z 805 € v roku 2012 (*Štatistický úrad Slovenskej republiky: Dokument (potvrdenie) - Priemerná mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR v roku 2012*. [Online]. [Cit. 27. 5. 2014]. <Dostupné na internete: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=187>>) na 824 € v roku 2013 (*Štatistický úrad Slovenskej republiky: Priemerná mesačná mzda v hospodárstve SR v roku 2013*. [Online]. 5. 3. 2014. [Cit. 27. 5. 2014]. <Dostupné na internete: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=67073>>), teda o 19 €, ale počet zamestnancov sa znížil o 5,88 zamestnanca.

Bohatú činnosť knižníc nepotvrdzujú ani tak výsledné sumárne čísla z ročných výkazov, ale poukazujú na ňu predovšetkým fakty uvedené v slovných komentároch, ktoré knižnice k výkazom dodali. Všetky boli naplnené činnosťou – obsiahlou, podrobnou, podstatnou, z ktorej sálala radosť z dobre vykonanej práce pre používateľov. ňou žijú, jej venujú svoju energiu. Vo verejných knižniciach v Bratislave v roku 2013 pracovalo v prepočítanom počte 153,68 zamestnancov, z nich 138,18 žien. Skutočnosť, že počet zamestnancov sa v porovnaní s rokom 2012 znížil o spomínaných 5,88 zamestnancov, naznačuje, že vo viacerých knižniciach sú pracovné miesta na hranici minima potrebného počtu zamestnancov. Napriek tomu knižnice dokázali zintenzívniť svoju činnosť v oblasti prípravy nových knižnično-informačných podujatí a projektov. Tých bolo neúrekom. Aj vďaka nim knižnice celkovo navštívilo viac návštevníkov ako v roku 2012. Kto do knižníc chodil? Návštevníci knižničných podujatí i knižnično-informačných

služieb. Kvôli čomu chodili? Kvôli množstvu informačného bohatstva. Jeho sprístupňovaniu v podobe výpožičných služieb. Kvôli miestam verejného prístupu na internet. Kvôli nespočetnému množstvu nápaditých, bezplatných podujatí. Celomestských, celoslovenských i miestnych. Pre verejnosť, deti, mládež, dospelých i seniorov, aj pre zdravotne znevýhodnených, nevynímajúc odbornú knižničku verejnosť.

Návštevníci

V roku 2013 navštívilo verejné knižnice v Bratislave (ďalej aj VKB) **541 809 návštevníkov**. Využívali služby knižníc, navštevovali knižničné podujatia a projekty. *V porovnaní s rokom 2012 celkový počet návštev knižníc vzrástol o 13 968 návštevníkov*, čo znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tab.1 Celkový počet návštevníkov VKB v rokoch 2013 – 2012

Celkový počet návštevníkov VKB spolu	2013	2012	Rozdiel
	540 930	526 962	+ 13 968

16,7 % z celkového počtu návštevníkov navštívilo knižničné **vzdelávacie a kultúrne podujatia**. Knižnice počas roka 2013 zorganizovali celkom **2 182 podujatí**, ktoré navštívilo **90 486 návštevníkov**. Na každý mesiac v roku pripadalo 182 knižničných podujatí. Priemerná návštevnosť na jednom podujatí bola 41 návštevníkov.

Prehľad o počte zorganizovaných podujatí a ich návštevnosti za roky 2013 – 2012 vyjadrujú nasledujúce dve tabuľky.

Tab.2 Počet zorganizovaných podujatí vo VKB v rokoch 2013 – 2012

Počet zorganizovaných podujatí vo VKB	2013	2012	Rozdiel
	2 182	1 798	+ 384

Tab.3 Počet návštevníkov na podujatiach vo VKB v rokoch 2013 – 2012

Počet návštevníkov na podujatiach vo VKB	2013	2012	Rozdiel
	90 486	82 270	+ 8 216

Knižnice navštevovali a ich knižnično-informačné služby využívali aj registrovaní aktívni používatelia. V roku 2013 bolo v bratislavských verejných knižniciach zaregistrovaných **36 006** aktívnych používateľov, z nich bolo **10 995 používateľov do 15 rokov**, čo predstavuje **30,5 %** z celkového počtu aktívnych používateľov. Celkový počet používateľov a z nich počet detí do 15 rokov za roky 2013 – 2012 uvádzajú nasledujúce dve tabuľky.

Tab.4 Počet aktívnych používateľov VKB v rokoch 2013 – 2012

Počet aktívnych používateľov VKB	2013	2012	Rozdiel
	36 006	36 346	- 340

Tab.5 Počet detí do 15 rokov registrovaných za používateľa VKB v rokoch 2013 – 2012

Počet detí do 15 rokov registrovaných za používateľa VKB	2013	2012	Rozdiel
	10 995	10 419	+ 576

Množstvo informačného bohatstva sústredujú verejné knižnice v Bratislave v knižničnom fonde. V ňom sa v roku 2013 nachádzalo **1 206 205 knižničných jednotiek** (ďalej len kn. j.), z nich bolo **1 143 185 kníh** (94,8 %), **42 441 audiovizuálnych dokumentov** (3,5 %), **2 431 elektronických dokumentov** (0,2 %) a **18 148 iných špeciálnych dokumentov** (1,5 %).

Na jedného používateľa pripadalo z celkového knižničného fondu 33,50 kn. j. Na jedného obyvateľa Bratislavy pripadalo 2,90 kn. j.

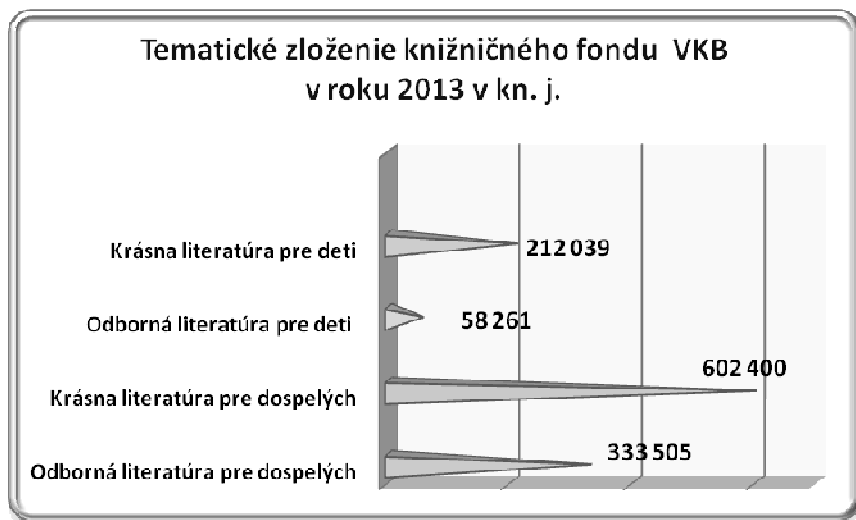
1 147 505 dokumentov z celkového knižničného fondu sa nachádzalo **vo voľnom výbere** predstavujúcom výhodu priameho kontaktu používateľa s knihami, čo je 95,1 % celkového knižničného fondu. 1 036 684 dokumentov mali knižnice **spracovaných automatizovane**. Automatizovaným systémom fond spracováva 12 knižníc, z celkového knižničného fondu majú touto formou spracovaných 85,9 % všetkých dokumentov:

- Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Miestna knižnica Vračka, Knižnica Bratislava – Nové Mesto a Miestna knižnica Petržalka majú automatizovane spracovaný **celý knižničný fond (100 %)**.

- Miestna knižnica Karlova Ves má spracovaných 96,5 % knižničného fondu, Knižnica Ružinov 93,2 %, Miestna knižnica Vajnory 72,0 %, Miestna knižnica Lamač 58,4 %, Miestna knižnica Záhorská Bystrica 53,8 %, Miestna knižnica Podunajské Biskupice 28,3 % a Miestna knižnica Dúbravka 12,3 %.
- 2 obecné knižnice PZ: Rača, Devínska Nová Ves a 4 obecné knižnice NZ: Devín, Jarovce, Rusovce a Čunovo knižničný fond zatiaľ automatizovane nespracovávajú.

Knižničný fond verejných knižníc v Bratislave sa skladal z tematických skupín, ktoré znázorňuje nasledujúci graf.

Graf 1 Tematické zloženie knižničného fondu VKB v roku 2013 v kn. j.

Osem verejných knižníc v Bratislave svoj knižničný fond sprístupňuje prostredníctvom elektronického katalógu, cez ktorý je verejnosti prístupný z pohodlia domova. Elektronické katalógy vrátane komplexných informácií o činnosti a službách má 8 knižníc dostupných z vlastných webových stránok, na ktorých bolo spolu zaznamenaných **362 353 návštev**:

Mestská knižnica: www.mestskakniznica.sk

Staromestská knižnica: www.starlib.sk

Knižnica Ružinov: www.kniznica-ruzinov.sk

Miestna knižnica Vranka: <http://kniznica.vranka.sk/katalog/>
 Miestna knižnica Podunajské Biskupice: www.biskupice.sk
 Knižnica Bratislava - Nové Mesto: www.kbnm.sk
 Miestna knižnica Karlova Ves: www.karlovaves.sk
 Miestna knižnica Petržalka: www.kniznicapetrzalka.sk.

K samozrejmej starostlivosti o knižničný fond patrí vyradovanie literatúry aj získavanie novej literatúry poväčšine kúpou alebo darom. **Úbytok** z dôvodov opotrebovanosti, zastarania, poškodenia a straty v roku 2013 predstavoval **32 049 dokumentov**, čo je o 9 964 dokumentov viac ako v rovnakom období minulého roku. V niektorých knižniciach k vyššiemu úbytku prispela aj revízia knižničného fondu. Tá sa v roku 2013 v súlade s Vyhláškou MK SR č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach a v súlade s príslušným metodickým pokynom k vyhláške vykonávala v týchto knižniciach:

Mestská knižnica v Úseku literatúry pre deti a mládež,
 Knižnica Ružinov v pobočke na Tomášikovej 25,
 Miestna knižnica Vranka – celková revízia knižničného fondu,
 Miestna knižnica Dúbravka – celková revízia knižničného fondu,
 Istra Centrum, Miestna knižnica Devínska Nová Ves – celková revízia knižničného fondu,
 Miestna knižnica Petržalka – v pobočkách Furdekova 1, Rovniankova 3, Vavilovova 26.

Ročný prírastok dokumentov v roku 2013 nedosiahol výšku úbytku. Do knižníc v rámci celkového ročného prírastku pribudlo **26 333 dokumentov**, o 772 dokumentov viac ako v roku 2012. Prírastok prúdil do knižníc kúpou, darom, výmenou a bezodplatným prevodom. **Kúpou** knižnice získali **19 535 dokumentov** (o 85 dokumentov menej ako v roku 2012), darom získali 6 757 dokumentov (o 881 viac ako v roku 2012), výmenou 8 a bezodplatným prevodom 33 dokumentov. **Výdavky na nákup knižničného fondu** dosiahli výšku **178 373,62 €**, čo predstavuje o 7 909,63 € menej ako v roku 2012.

Výsledný stav knižničného fondu za rok 2013, ktorý zahŕňa úbytok a prírastok v sledovanom roku, je v porovnaní s rokom 2012 o 5 716 dokumentov nižší. Poukazuje na to nasledujúca tabuľka.

Tab.6 Stav knižničného fondu VKB v rokoch 2013 – 2012

Stav knižničného fondu VKB v kn. j.	2013	2012	Rozdiel
	1 206 205	1 211 921	- 5 716

Knižničný fond sa v knižniciach sprístupňuje prostredníctvom výpožičných služieb. V roku 2013 zamestnanci verejných knižníc v Bratislave zrealizovali **1 760 297 výpožičiek**, o 19 973 výpožičiek menej ako v roku 2012, čo znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tab.7 Počet výpožičiek VKB v rokoch 2013 – 2012

Počet výpožičiek VKB	2013	2012	Rozdiel
	1 760 297	1 780 270	- 19 973

Na jedného používateľa knižnice pripadalo 48,90 výpožičiek za rok, na jedného návštevníka knižnice 3,25 výpožičiek za rok.

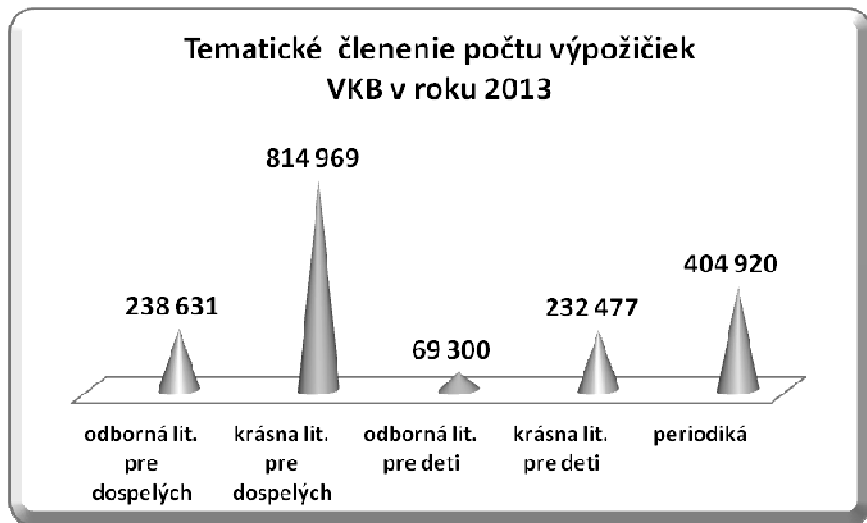
Vo výpožičných službách prevládali tradične **absenčné výpožičky domov**. V počte 1 358 846 predstavovali 77,2 % všetkých výpožičiek. Zvyšných 401 451 výpožičiek bolo poskytnutých **prezenčnou** formou, čo predstavuje 22,8 % všetkých výpožičiek. Prezenčné výpožičné služby poskytovali knižnice vo svojich priestoroch - používateľom bolo k dispozícii **63 študovní a čítární s 1 077 miestami na sedenie**.

Vo verejných knižniciach v Bratislave sa spolu poskytlo:

814 969 výpožičiek krásnej literatúry pre dospelých,
404 920 výpožičiek periodík,
238 631 výpožičiek odbornej literatúry pre dospelých,
232 477 výpožičiek krásnej literatúry pre deti ,
69 300 výpožičiek odbornej literatúry pre deti.

Tematické členenie výpožičiek vyjadruje pohľad na nasledujúci graf.

Graf 2 Tematické členenie počtu výpožičiek VKB v roku 2013

Knižnice lákali svojich používateľov a návštevníkov aj na informačné technológie, internet a WiFi pripojenie. V roku 2013 vlastnili **225 osobných počítačov** – PC (v porovnaní s rokom 2012 odbudlo 14 počítačov), z ktorých bolo **104 s pripojením na internet pre verejnosť**, (4 počítače pribudli). Kým počítače vlastní 17 verejných knižníc (iba Miestna knižnica Rusovce nemá počítač), **internet pre verejnosť** ponúkalo z 18 verejných knižníc v Bratislave len jedenásť. Mestská knižnica internet pre verejnosť sprístupňovala na 40 PC, Staromestská knižnica na 19 PC, Knižnica Ružinov na 16 PC, Vrakuňa na 1 PC, Podunajské Biskupice na 4 PC, Knižnica Bratislava - Nové Mesto na 8 PC, Karlova Ves na 1 PC, Lamač na 2 PC, Devín na 1 PC, Záhorská Bystrica na 1 PC a Petržalka na 11 PC. Internet v týchto knižniciach spolu využilo **36 497 návštevníkov**.

Nápadité podujatia a projekty

Nápadité podujatia a projekty knižniciam dávajú možnosť upevňovať vzťah knižnica – používateľ a vytvárať priam charakter rodinnej knižnice, ktorý sa najviac prejavuje v malých obecných knižniciach PZ a NZ. Nehovoriac o práci s deťmi a pre deti, ktorou si knižnice vychovávajú nových používateľov od útleho veku. Deti spolu so seniormi patrili medzi najvdámejších návštevníkov knižníc. V podujatiach

kníhnic prevládali čitateľské súťaže, slávnostné zápisy, interaktívne čítania pre deti, rozprávkové popoludnia, divadelné predstavenia, prezentácie nových kníh, besedy, literárne podujatia, koncerty, informačné výchovy a exkurzie, literárno – hudobné pásma, výstavy, koncerty aj mimoriadne obľúbené počítačové školy pre seniorov a kurzy šikovných rúk. Všetky knižnice pracovali so seniormi, pričom regionálna a mestské knižnice pre túto skupinu používateľov realizujú pravidelne školenia práce na počítači. Leto prenieslo knižničné podujatia **do letných čítární**, ktoré prevádzkuje Mestská knižnica na Michalskej 26, Staromestská knižnica v Medickej záhrade, miestne knižnice Podunajské Biskupice, Devínska Nová Ves a Záhorská Bystrica v blízkosti svojho sídla. V letnej čítárni U červeného raka na Michalskej 26 Mestská knižnica spustila projekty Kultúrneho leta 2013, ktoré verejnosť nemohla prehliadnúť už len s ohľadom na lokalizáciu čítarne v centre mesta. Počas letných mesiacov v nej účinkovalo množstvo známych osobností, napr. v cykle Čítajme slovenskú literatúru Ján Lacika, Viliam Klimáček, Peter Holka, Peter Gregor, Martin Gregor Papucsek, Viliam Turčány, Juraj Šebo, Tomáš Berka, Fedor Frešo, Ján Štrasser, Peter Lipa, Pavel Vilikovský. V projekte Štvrtkové vlnenie U červeného raka, ktorý prezentoval rôzne alternatívne žánre blízke literatúre (rap, stand-up comedy, slam poetry, dramatizované čítanie), vystúpili napr. Oľga Belešová, Lucia Kollárová, Tomáš Hudák, Michael Szatmary, 3 T - Tri tvorivé tvory - Juraj Šoko Tabaček, Lukáš Pucho Puchovský a Stano Stanley Staško, ďalej Vlado Janček a Slam Poetry, Bene & Roland Kánik, Peter Krištúfek, Stano Stanley, Gaco Novomeský, Stano Kalman, Silné reči - stand-up comedy show. V rámci projektu Hudobné pondelky U červeného raka vystúpili napr. Záhorácky tandem, Bluesweiser, Veteráni zo Salon Doré, Bluesraiders, Zuzana Homolová a iní. Folklór U červeného raka predstavil súbory Režimy, Banda, Dopravár a ľudová hudba Jarabina a aj mimoriadne obľúbený SĽUK.

Leto prišlo nielen podujatiam, ale aj **čítaniu pod holým nebom**. Mestská knižnica zašla s časopismi na kúpaliská Zlaté piesky, Delfin, Rosnička, Tehelné pole, Lamač a Rača. Staromestská knižnica sa podieľala na prevádzke samoobslužného pracoviska - Libresa na nádvorí Zichyho paláca na Ventúrskej 9. Samoobslužnú knižnicu v spolupráci s organizátormi Magio pláže otvorila už po štvrtýkrát aj Miestna kniž-

nica Petržalka na Tyršovom nábreží na petržalskej strane Dunaja.

Prostredníctvom podujatí sa kvalitne oživila práca v obecných knižniciach PZ, najmä v miestnych knižniciach **Vajnory, Vrakuňa, Podunajské Biskupice a Devínska Nová Ves**, ktorých podujatia rezonujú v príslušnej mestskej časti a často sa objavujú v regionálnych miestnych novinách. Aj obecné knižnice NZ sa snažia pripravovať podujatia – predovšetkým pre deti, ale aj pre dospelých, pričom najviac sa darí **Miestnej knižnici Záhorská Bystrica**. Tá okrem nápaditých podujatí a čarodejníckeho večera pre deti v priebehu sledovaného roka zorganizovala 25 kreatívnych kurzov pre šikovné ruky, na ktorých sa stretávali obyvatelia Záhorskej Bystrice. Vyrábali rôzne drobnosti a pri stretnutiach vymysleli i verš: „Knižnica malá, knižnica tichá, rôznymi dielami dýcha. Čitatelia malí, veľkí, juniori, seniori aj pani učiteľky“.

Spoločné podujatia 5 verejných knižníc v Bratislave

V ohlase médií vynikli spoločné podujatia 5 verejných knižníc v Bratislave.

Spojenie síl pri realizovaní spoločných podujatí znásobuje ich propagáciu, zviditeľnenie a zapojenie všetkých okresov Bratislavy. Na ich príprave sa každoročne podieľa Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Knižnica Bratislava – Nové Mesto a Miestna knižnica Petržalka. V roku 2013 okrem 7. ročníka **Jarného maratónu s knihou** (v rámci Týždňa slovenských knižníc 2013 sa v piatich knižniciach čítala deťom kniha Toni Revajovej s názvom *Johanka v Zapadáčiku*) spoločne zorganizovali 6. ročník **Bratislavskej burzy kníh** v rámci akcie **Bratislava pre všetkých 2013**, ktorá je medzi verejnosťou očakávanou aktivitou otvorených dní mestskej samosprávy. Na nej bolo zaznamenaných 22 000 návštevníkov, ktorí si za výhodnú cenu 0,40 €/ks zakúpili 13 753 kníh vyradených z fondov knižníc v hodnote 5 501 €. Finančný výtťažok z nej bol venovaný nákupu zvukových kníh pre nevidiacich a slabozrakých. 3. ročník súťaže **Bratislava, moje mesto 2013** s podtitulom **Dobrodružstvo v Bratislave** bol vyhlásený 1. októbra 2012 a trval do 27. marca 2013. Odborná knihovnícka verejnosť už o ňom bola v Občasníku knihovníkov Bratislavského kraja informovaná. Pozrime sa preto na výber ďalších podujatí realizovaných v našich knižniciach.

Práca knižníc so znevýhodnenými občanmi

Obzvlášť prospešnou je práca knižníc so znevýhodnenými občanmi. Vo väčšej miere sa jej venujú dve knižnice – Mestská knižnica a Miestna knižnica Petržalka. **Mestská knižnica** sa prostredníctvom svojho Oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých venuje nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne znevýhodneným občanom v rozsahu odôvodnenom zdravotným postihnutím. Pre znevýhodnené deti a mládež pripravila v roku 2013 sériu integrovaných literárnych dielní pod súborným názvom Čítajme spolu. Projektom vytvorila podmienky pre integráciu zdravých - vidiacich a zrakovo a inak zdravotne znevýhodnených detí a mládeže, aby sa vzájomnou účasťou na podujatiach búrali bariéry medzi vidiacimi a nevidiacimi a inak zdravotne znevýhodnenými deťmi, aby pomocou prežitého zážitku na podujatiach spoznávali svet a seba navzájom a nadväzovali nové priateľstvá. Séria literárnych dielní bola vyplnená výstavou Z rozprávky do rozprávky alebo svet rukami videný, ktorou sa deťom predstavila česká výtvarníčka Stanislava Boudová. Výstava spojila slovenskú, českú a luxemburskú rozprávku spracovanú v 3D podobe tak, aby bola zrozumiteľná aj tým, ktorí vidia málo alebo vôbec. Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých je známe aj prevádzkovaním Kina pre nevidiacich a slabozrakých, ktoré zrakovo znevýhodneným občanom zabezpečuje prístup k filmom opatreným hlasovým komentárom. Ten umiestnený do tichých pasáží filmu dokresľuje scény, odevy, predmety a ďalšie vizuálne prvky filmu, ktorí inak zrakovo znevýhodnení ťažko vnímajú. Premietanie takých filmov, ako Kosenie Jastrabej lúky, Orlie pierko, Pásla kone na betóne, Perinbaba, Slnko v sieti, Pacho, hybský zbojník, Postav dom, zasad' strom, Južná pošta, Sedím na konári a je mi dobre, prilákalo do priestorov oddelenia 124 zrakovo znevýhodnených divákov. Najväčší záujem bol o film Medená veža, po jeho premietnutí sa totiž konala beseda s hlavnou predstaviteľkou filmu, hereckou legendou Emíliou Vášáryovou.

Miestna knižnica Petržalka prostredníctvom pobočky rodinného typu na Vavilovovej 24 dlhé roky kvalitne spolupracuje so Základnou internátnou školou pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou na Vlasteneckom námestí 1 v Petržalke. Pre nich pripravila v roku 2013 pasovanie prvákov za čitateľa knižnice v projekte Prvýkrát do školy, prvýkrát do knižnice. V projekte Čítame si

s Knihomilkou deti chodili do knižnice na čítanie vopred dohodnutých kníh, aj čítali a besedovali o faune a flóre Petržalky v spojení s knihami o prírode. Knižnica pripravuje podujatia aj pre klientov DSS Most s psychickými problémami, pre deti s autizmom z Materskej školy Iľjušinova 1, pre žiakov s mentálnym postihnutím zo Spojenej školy Švabinského 7 a ľudí s kombinovaným typom zdravotného postihnutia z Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO.

Aktivity pre znevýhodnených a so znevýhodnenými vyvíjala aj **Staromestská knižnica**. Pri príležitosti Dňa ľudovej rozprávky pripravila divadelné predstavenie pre klientov s duševnými poruchami a poruchami správania z Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých na Javorinskej 7/a. Vo svojich priestoroch inštalovala výstavy ich ručných prác. Vystavovala aj ručné práce klientov z Domova dôchodcov Ohel David a výtvarné práce žiakov Spojenej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých. Knižnica pokračuje v budovaní oddelenia pre zdravotne znevýhodnených (najmä zrakovo a sluchovo) používateľov, v ktorom sa práca pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva v budúcich rokoch rozšíri.

Práca knižníc s deťmi a mládežou

Mestská knižnica realizovala počas roka obsiahle cykly obľúbených podujatí pre deti. Medzi ne patrili najmä obľúbené interaktívne Čítanie pre najmenších s bratislavskými hercami, vedecké prednášky pre deti Dušana Valenta na témy Zem a história života, To najúžasnejšie z vedy, Záhady a zvláštne javy, Najväčšie katastrofy histórie a čitateľská súťaž Čítame s Osmijankom. **Staromestská knižnica** realizovala vlastné projekty pre deti Čítanie nás baví, Čítam, čítaš, čítame, aktivitami sa zapojila aj do celoslovenských projektov Čítajme si 2013, Deň ľudovej rozprávky - Zvieratka v slovenských ľudových rozprávkach, Z rozprávky do rozprávky. **V Knižnici Ružinov** pokračoval dlhoročne úspešný projekt Hovory D – dialóg dospelých s dospelievajúcimi, v roku 2013 na tému Aký je hrdina súčasnosti? **V Miestnej knižnici Podunajské Biskupice** si deti zasúťažili v Hádankárskej súťaži. **V Miestnej knižnici Vračuňa** sa deťom čítali povesti O Bratislave a podujatím Otcovia viery a písma sa pozornosť detí a mládež upriamila na 1 150. výročie príchodu sv. Cyrila a sv. Metoda na naše územie. Pri tejto príležitosti knižnica pripravila vedomostnú, literárnu aj vý-

tvárnú súťaž. **Miestna knižnica Dúbravka** zaujala deti Šarkaniádou. Pre škôlkarov z MŠ Ušiakova zrealizovala čítanie na tému Prechádzky lesom. Čítanie bolo zamerané na rozvíjanie poznatkov o premenách v prírode počas jesenného obdobia. Beseda na tému Ako prezimujú zvieratká deťom zo škôlky Sekurisova ukázala, čo robí príroda v zime. Trojdňovým projektom Región, v ktorom žijem v rámci marca - mesiaca knihy propaguje **Miestna knižnica Devínska Nová Ves** územie, v ktorom pôsobí. V roku 2013 sa deťom z miestnych základných škôl predstavil každý deň iný hosť. Prišlo vydavateľstvo Fragment, autori Tamara Heribanová i Ján Uličiansky a zrealizovala sa literárno-výtvarná súťaž Devínska očami detí. Okrem toho knižnica v súlade s vyučovacím procesom v školách organizovala cykly Stretnutie v študovni pre žiakov 3. a 4. ročníkov ZŠ a pre najmenších škôlkárov pripravila cyklus Kúzelná rozprávka. V **Miestnej knižnici Záhorská Bystrica** si deti užili predstavenia Divadla Lienka, na ktorých sa dozvedeli, prečo je Soľ nad zlato a ako sa spozná, že princezná je naozaj princeznou v hre Princezná na hrášku. Čarodejnicky večer s knihou Gabriely Futovej Moja mama je bosorka a kúzelnícke triky s ním spojené deti mimoriadne zaujali.

Celý rok sa v knižniciach hmýril podujatiami pre deti. Tie najlepšie z knižníc celého Slovenska boli predstavené na **celoslovenskej súťažnej prehliadke knižničných podujatí pre deti a mládež** v roku 2013 na tému Humor v detskej literatúre. Iniciátorkou a koordinátorkou podujatia bola spisovateľka a knihovníčka Gabriela Futová, úlohu hlavného organizátora prevzala Slovenská národná knižnica. Prehliadka sa konala v nových priestoroch detského centra Knižnice Bratislava – Nové Mesto na Pionierskej ul. č. 12. Program pozostával z jedenástich súťažných podujatí, pričom so súťažným podujatím Kvak a čľup sú kamaráti sa na ňom predstavila aj Miestna knižnica Petržalka. Prehliadka zavŕšila množstvo podujatí pripravených pre deti a mládež v roku 2013.

Nielen na prehliadke, ale v každej knižnici, aj v našich verejných bratislavských **vyhrali všetci tí**, ktorí v knižniciach počas roka pracujú s deťmi a vymýšľajú pre ne projekty od výmyslu sveta.

Odborná knihovnícka verejnosť

Okrem nápaditých podujatí pre deti, mládež, dospelých, sa rea-

lizovali aj knižničné podujatia pre zamestnancov verejných knižníc v Bratislave i ďalšiu odbornú knihovnícku verejnosť.

Mestská knižnica okrem tradičného stretnutia začiatkom roka 2013 venovaného vyplňaniu ročných výkazov o knižnici za rok 2012, pripravila metodicko-tvorivé stretnutie **Odmalička s knihou** venované práci s knihou a deťmi od útleho veku aj interaktívnu prednášku **Zvládanie konfliktných situácií** venovanú riešeniu konfliktov v osobnom živote i v práci knižníc s problémovými používateľmi.

Staromestská knižnica v rámci celoslovenského projektu Vzdelaní knihovníci = spokojní návštevníci gestorovaného Slovenskou asociáciou knižníc zorganizovala odborný seminár **Hry s pamäťou** a v rámci celosvetového Týždňa mozgu (11.3. – 17. 3. 2013) odborný seminár **Zaostrené na mozog**. Práve Staromestská knižnica v roku 2013 oslávila **55. výročie svojho založenia**. Svojmu výročiu venovala dvojdňový celoslovenský seminár **Komunitná knižnica VII**. Konal v dňoch 2. 10. a 3. 10. 2013 v Staromestskom centre kultúry a vzdelávania v Zichyho paláci a v Centre pre deti a mládež v centrálnej knižnici na Blumentálskej ul. 10/a, kde sa počas druhého dňa predstavili so svojimi komunitnými aktivitami verejné knižnice Bratislavského samosprávneho kraja. Medzi nimi nechýbala ani ukážka komunitných aktivít našich bratislavských verejných knižníc - Staromestskej knižnice a Mestskej knižnice.

Vzájomná spolupráca, spoločné i individuálne aktivity a činnosť ukončili text venovaný činnosti verejných knižníc v Bratislave v roku 2013. Pokles tradičných ukazovateľov (používatelia, výpožičky knižničný fond) vyvážený nárastom práce a aktivít pre tých, čo knižnice navštevujú naznačuje, že knižnice menia tvár. Aktivitami, podujatiami upriamujú pozornosť na potenciál knižnice. Rok bol naplnený prácou v knižnici, pre knižnicu, jej používateľov a návštevníkov. Malých i veľkých, mladších i starších. Určite to nie je málo. Všetkým našim knižniciam prajeme do ďalšej práce veľa energie, chuti, dobrých nápadov i veľa úspechov vrátane množstva spokojných návštevníkov.

Bilancia činnosti knižníc v oblasti pôsobenia Malokarpatskej knižnice v Pezinku ...

Katarína Benciová

Verejné knižnice v okresoch Pezinok, Senec a Malacky v roku 2013

Príspevok je spracovaný na základe podkladov zo štatistických výkazov a komentárov verejných knižníc v okresoch Pezinok, Senec a Malacky.

Úvodom

Malokarpatská knižnica v Pezinku, ako regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou metodicky pôsobí v knižniciach okresov Pezinok, Senec a Malacky. Knižnice, až na výnimky stagnujúcich knižníc, urobili veľké množstvo práce, ktorá sa prejavila najmä v oblasti automatizácie svojich činností, revízií knižničných fondov, vo vzájomnej spolupráci a v príprave úspešných podujatí pre deti a mládež, ale aj pre dospelých čitateľov a verejnosť.

V jednotlivých častiach sa venuje sieti verejných knižníc v okresoch Pezinok, Senec a Malacky, ich najdôležitejším zmenám v danom roku, knižničnému fondu, výpožičným službám, čitateľom, používateľom, organizovaniu podujatí, informačným technológiám, zamestnancom a hospodáreniu.

Základné ukazovatele knižníc, ako je stav knižničného fondu, počet čitateľov a výpožičiek pozvoľna klesajú. Potešiteľné však je, že na druhej strane vzrastá počet návštevníkov knižnice, ale aj počty prístupov na internet, počty vypracovaných rešerší, poskytnutých registrovaných bibliografických a faktografických informácií, ale aj počet podujatí zorganizovaných knižnicami.

Rozvoj knižníc nastal aj v poskytovaní informácií, pretože dnešný čitateľ a spoločnosť potrebuje informácie aktuálne, presné, rýchle,

ale aj knihy, učebnice, skriptá a moderné nosiče informácií, ktoré sú čím ďalej tým viac žiadané. Na toto všetko je potrebné personálne zázemie a hlavne podpora zriaďovateľov.

Dbáme na to, aby sme vychovávali čitateľa už od útleho veku, mnohé knižnice spolupracujú už s materskými školami, čo je nakoniec veľkým prínosom pre knižnicu, čitateľ v našich knižniciach odrastá od predškolského veku cez študentské obdobie až do dospelosti. V našej, modernej dobe majú knihy stále svoj význam a miesto, preto bytostne patria do knižníc.

V obciach okresov Pezinok, Senec a Malacky je celkom **64 knižníc**. Z tohto počtu knižníc je:

- 1 regionálna s krajskou pôsobnosťou + 1 pobočka
- 5 mestských knižníc
- 4 profesionálne knižnice
- 45 neprofesionálnych knižníc
- 4 stagnujúce knižnice
- 5 nepracujúcich viac ako 5 rokov

Okres Pezinok – 15 knižníc

- 1 regionálna knižnica
- 2 mestské knižnice
- 2 obecné fungujúce knižnice s profesionálnymi zamestnancami
- 9 obecných fungujúcich knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami

Okres Senec – 25 knižníc

- 1 mestská knižnica
- 19 obecných fungujúcich knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami
- 2 obecné knižnice nepracujúce

Okres Malacky – 24 knižníc

- 2 mestské knižnice
- 2 obecné fungujúce knižnice s profesionálnymi zamestnancami
- 17 obecných fungujúcich knižníc s neprofesionálnymi zamestnancami

- 2 obecné knižnice nepracujúce

Základné ukazovatele činnosti

Knižničný fond knižníc okresov Pezinok, Senec a Malacky v roku 2013 tvorilo **537 041 dokumentov**, z toho bolo **535 358** (99,6%) kníh a zviazaných periodík, **444 audiovizuálnych** (0,08%) a **209 elektronických a digitálnych dokumentov** (0,003 %).

Tematické zloženie knižničného fondu

Krásna literatúra v počte **393 986 kn. j.** tvorila 73,30% knižničného fondu a odborná literatúra v počte **143 057 kn. j.** 26,63%.

Dochádzajúce periodiká

V roku 2013 do knižníc dochádzalo **176 titulov periodík** (z toho **21** zahraničných) v **181** exemplároch. Počet titulov sa s ohľadom na rok 2012 znížil o **18** titulov.

Ročný prírastok knižničných jednotiek

V roku 2013 predstavoval celkový ročný prírastok verejných knižníc okresov Pezinok, Senec a Malacky **14 131 kn. j.**, z toho **7 410** bolo získaných kúpou, **6 429** darom a **131** výmenou. V porovnaní s rokom 2012 je celkový ročný prírastok kn. j. **nižší** o 196 kn. j.

Knižničné jednotky spracované automatizovane

Z celkového knižničného fondu majú knižnice automatizovane spracovaných **235 663 kn. j.** (43,88 %), čo je v porovnaní s minulým rokom o 11 301 kn. j. viac. Knižnice, ktoré zakúpili knižničný program spracúvajú svoje knižničné fondy priebežne. Na jedného čitateľa verejných knižníc všetkých troch okresov pripadalo z celého knižničného fondu **24,65 kn. j.**, čo je o 17,82 kn. j. menej, ako v predchádzajúcom roku.

Náklady na nákup knižničného fondu v roku 2013 tvorila suma **66 161 €**, čo je oproti roku 2012 viac o **4 098 €**.

Výpožičky a služby

V roku 2013 pracovníci verejných knižníc okresov Pezinok, Se-

nec a Malacky zrealizovali 345 681 výpožičiek, čo je o 12 992 výpožičiek menej, ako v roku 2012.

Z celkového počtu výpožičiek za všetky tri okresy bolo:

- 59 762** výpožičiek odbornej literatúry (17,28 %) a **161 949** výpožičiek krásnej literatúry (46,84 %) **pre dospelých**
- 23 104** výpožičiek odbornej literatúry (6,68 %) a **69 730** výpožičiek krásnej literatúry (20,17 %) **pre deti**
- 31 069** výpožičiek **periodík** (8,98 %)

Z celkového počtu bolo 304 784 absenčných výpožičiek (88,16 %) a 40 897 prezenčných výpožičiek (11,83 %).

Medziknižničné výpožičné služby (MVS)

Túto službu začína využívať čoraz viac čitateľov a to i v úplne maličkých knižniciach. V roku 2013 Malokarpatská knižnica v Pezinku poskytla **218** MVS iným knižniciam a **394** MVS z iných knižníc, Mestská knižnica v Modre pre svojich čitateľov zapožičala **56** dokumentov z iných knižníc, Mestské kultúrne stredisko – Mestská knižnica Senec zapožičala iným knižniciam **4** dokumenty, od iných **139** dokumentov, OčK Hrubá Borša z iných knižníc zapožičala v rámci MVS **36** dokumentov a v okrese Malacky OčK v Zohore **15** dokumentov z iných knižníc.

Čitatelia

V roku 2013 knižnice okresov Pezinok, Malacky a Senec zaregistrovali **13 243** čitateľov, čo je oproti roku 2012 **viac o 369**. Počet detských čitateľov oproti roku 2013 **vzrástol o 82** detí. V roku 2013 počet návštevníkov (vrátane návštevníkov podujatí) oproti roku 2012 **klesol o 1 942** návštevníkov.

Kultúrno-spoločenská činnosť, podujatia

V roku 2013 verejné knižnice okresov Pezinok, Senec a Malacky pripravili **921** vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí. V okrese Pezinok bolo zorganizovaných **438** podujatí, v okrese Senec **166** a v okrese Malacky **317** podujatí. Počet podujatí informačnej výchovy bolo zorganizovaných **336**. Ostatné podujatia boli zamerané najmä na besedy o knihách, kvízy, rozprávkové popoludnia, súťaže, vý-

tvorné i literárne, ale i besedy so spisovateľmi či ilustrátormi a prekladateľmi, výtvarníkmi, hercami.

Informačné technológie

V roku 2013 vlastnili knižnice okresov Pezinok, Senec a Malacky **99 osobných počítačov**, (pribudlo 7 počítačov). Pre verejnosť bolo prístupných **39 osobných počítačov**, www stránku má 7 knižníc, wifi pripojenie má 11 knižníc.

Automatizácia knižničných činností

V okresoch Pezinok, Senec a Malacky 18 knižníc pracuje na báze knižnično-informačného systému:

- **Clavius** je knižničný program, ktorý zakúpila Malokarpatská knižnica v Pezinku.
- **Advanced Rapid Library (aRL)** majú knižnice: Mestské kultúrne stredisko v Senci – mestská knižnica Senec a Mestské centrum kultúry Malacky – Mestská knižnica.
- **KIS MaSK /knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice/** zakúpili Mestské kultúrne stredisko – Mestská knižnica v Modre, Svätajurská knižnica vo Svätom Jure, Knižnica Vincenta Šikulu – OcK Dubová, OcK Častá, OcK G. Kolinoviča Šenkvice, OcK Dunajská Lužná, OcK Miloslavov Alžbetin Dvor, OcK Gajary, OcK Veľké Leváre, OcK Lozorno, OcK Plavecký Štvrtok, OcK v Zohore.
- **PROFLIB MARC 21** vlastní OcK v Bernolákove, kde je už spracovaný celý knižničný fond (100 %).
- **TOPSET STUPAVA** majú knižnice v okrese Malacky, OcK Sološnica uvádza spracovaný celý fond (100 %), OcK Rohožník (100 %).

Internetové služby

V roku 2013 poskytovali internetové služby verejnosti knižnice okresov Pezinok, Senec a Malacky, na 39 počítačoch.

Webové stránky

Vlastnú webovú stránku má v súčasnosti jedna knižnica, je to regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou:

Malokarpatská knižnica v Pezinku www.knizicapezinok.sk

Webové stránky v rámci webovej prezentácie svojho zriaďovateľa majú tri knižnice:

1. Mestské kultúrne stredisko v Senci – Mestská knižnica Senec
<http://www.msks-senec.sk/kni-nica>
2. Mestské centrum kultúry Malacky
<http://www.malacky.sk/index.php?page=obcan&menuid=776>
3. Obecná knižnica Plavecký Štvrtok
<http://kniznicaps.webnode.sk/>

On-line katalóg dokumentov v katalógu vystavený na internete má Malokarpatská knižnica v Pezinku, Mestské kultúrne stredisko Senec – Mestská knižnica a Mestské centrum kultúry Malacky – Mestská knižnica. V roku 2013 do elektronických katalógov knižníc vstúpilo 67 172 používateľov, čo je o 30 377 používateľov viac, ako v roku 2012.

Zamestnanci a hospodárenie

V roku 2013 vo verejných knižniciach okresov Pezinok, Senec a Malacky pracovalo **36,9** zamestnancov (prepočítaný stav), z nich bolo **34,86** žien, (**94,47 %** všetkých zamestnancov). V porovnaní s rokom 2012 sa počet zamestnancov zvýšil o **0,34**. Okres Pezinok mal **20,89**, okres Senec **7,65** a okres Malacky **8,36** zamestnancov (v prepočítanom stave).

Hospodárenie

V roku 2013 predstavovali výnosy /príjmy knižníc BSK v metodickej pôsobnosti Malokarpatskej knižnice v Pezinku/ čiastku **948 952 €** čo je o **441 150 € viac**, ako v roku 2012.

Knižnice získali od zriaďovateľov (z rozpočtu obce) **636 134 €**, čo je o **416 264 € viac** ako v roku 2012.

Vlastné **tržby** knižníc predstavovali **34 471,2 €** (o **5 533,9 € menej** ako v roku 2012), z nich **22 254,2 €** tvorili poplatky za knižničné činnosti (zápisné, pokuty, xeroxové služby, rešeršné služby a pod.)

Prostredníctvom **grantov a darov** získali knižnice **30 436 €** (o 19 440 € viac ako v roku 2012), z toho prostriedkov štátneho rozpočtu pochádzalo **17 247 €**, (čo je o 10 247 € viac ako v predchádzajúcom roku).

Mzdové náklady v roku 2013

Náklady na mzdy zamestnancov tvorili **292 545 €** (o 12 791 € menej ako v roku 2012).

Priemerná mesačná mzda zamestnanca verejných knižníc okresov Pezinok Senec a Malacky sa v roku 2013 pohybovala vo výške **748,96 €**. V porovnaní s rokom 2012 sa priemerná mzda zamestnanca v knižnici zvýšila o **52,99 €**.

**Ako sme na tom s členstvom
v Spolku slovenských knihovníkov a knižníc?**

Marta Weissová

Členská základňa Spolku slovenských knihovníkov a knižníc

K 31. 12. 2013 bol stav členskej základe SSKK **949** členov v ôsmich krajských pobočkách SSKK:

Bratislavský kraj	184
Banskobystrický kraj	158
Košický kraj	129
Nitriansky kraj	115
Prešovský kraj	101
Trenčiansky kraj	57
Trnavský kraj	77
Žilinský kraj	128

Prehľad o platení členských príspevkov v jednotlivých krajských pobočkách SSK k 31. 12. 2013:

		Neplatiaci členovia
KP SSKK Banská Bystrica	100,00 %	0
KP SSKK Trnava	100,00 %	0
KP SSKK Prešov	96,03 %	4
KP SSKK Trenčín	92,98 %	4

KP SSKK Košice	89,92 %	13
KP SSKK Bratislava	85,86 %	26
KP SSKK Nitra	75,65 %	28
KP SSKK Žilina	73,43 %	34
		109

KP SSKK v SR spolu 88,51 %

Je dôležité konštatovať, že od toho ako si členovia plnia svoju členskú povinnosť – platenie členských príspevkov, od toho závisí aj stav finančných prostriedkov, ktoré má každá krajská pobočka SSKK na svoju činnosť. Z finančných príspevkov zaplatených členských príspevkov sa pre krajské pobočky SSKK prideluje na činnosť a aktivity 50 %.

Za rok 2013 činila výška finančných prostriedkov získaných z individuálnych členských príspevkov celkom **3869,50 €**, z tejto čiastky na činnosť a aktivity KP SSKK prináleží celkom **1934,75 €**.

Ďakujeme všetkým členom Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, ktorí si uhradením členského príspevku splnili svoju základnú členskú povinnosť.

Poďakovanie patrí i všetkým predsedníčkam KP SSKK, ktoré si každoročne aktívne plnili svoje pracovné úlohy i v tejto oblasti. Osobitné poďakovanie patrí dvom predsedníčkam KP SSKK, ktoré splnili výber členských príspevkov na 100 % - p. Eve Kochanovej a Mgr. Lívie Kolkovej.

Čas síce rýchlo beží, ale nikdy nie je neskoro!
Prosíme všetkých, ktorí chcú zaplatiť (a ešte to nestihli) členské na rok 2014,
aby tak urobili čo najskôr
a podporili aj týmto spôsobom
činnosť a aktivity

Spolku slovenských knihovníkov
a knižníc,

ktorý s Vašou pomocou bude môcť lepšie
presadzovať a obhajovať záujmy nášho stavu
knihovníckeho a jeho postavenie v spoločnosti!

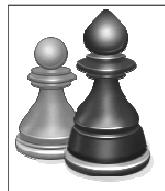
ĎAKUJEME!

Daniela Tóthová

O šachu v knižnici

O šachu v knižnici?
Prečo nie...

Šach je kráľovská hra a preto sme boli radi, že sme mohli 24. mája v Malokarpatskej knižnici v Pezinku privítať jednu zo slovenských šachových kráľovien – šachovú veľmajsterku **Reginu Pokornú**.

Motívom bolo májové výročie narodenia pezinského rodáka Richarda Rétiho (28. 5. 1889 - 6. 6. 1929), slávneho rakúsko-uhorského, neskôr česko-slovenského šachového veľmajstra, novátora šachovej hry, svetového rekordéra v simultánnej hre naslepo z r. 1925. Okrem pripomenutia si nášho rodáka sme chceli deťom predstaviť aj živú,

mladú a úspešnú slovenskú šachistku.

Termín sme hľadali v jej pracovnom a turnajovom kalendári už od februára. Nakoniec sa to podarilo a pricestovala do Pezinka z Viedne, kde v súčasnosti žije a pôsobí.

V sobotné popoludnie sa v priestoroch oddelenia pre deti a mládež stretla s malými šachistami, ich učiteľmi aj rodičmi. Rozprávali sme o Regininých šachových začiatkoch, tréningových taktikách, o priebehu šachových turnajov, majstrovstiev a olympiád, o šachovej literatúre. Regina spomínala ako ešte pred pár rokmi šachisti vláčili po turnajoch plné kufre šachových kníh a časopisov a po večeroch ich v hotelových izbách študovali. Dnes využívajú internet nielen na štúdium rozborov šachových partíí, ale aj na tréningy – prostredníctvom internetu je možné trénovať s partnerom na ktoromkoľvek mieste zeme, tak isto s trénerom konzultovať napr. cez skype. Regina potvrdila, že šach jej okrem potešenia z hry dal aj priestor pre kreativitu, zlepšenie pamäti, schopnosti zorganizovať si čas a činnosti a začleniť ich do jednotlivých úsekov. Vrelo by odporúčala, aby sa šach stal súčasťou školských osnov – pod-

poruje sústredenie, rozhodovanie, pamäť aj kreativitu.

Okrem šachu je Regina aj veľkou knihomoľkou, aj preto vyštudovala Katedru knižničnej a informačnej vedy FFUK v Bratislave, hoci v odbore zatiaľ ešte nepracovala.

Aby si malí šachisti užili aj jej odbornosti, rozprávala sa s nimi o šachových zápisoch, pýtala sa detí, ktorý úsek šachovej hry majú najradšej, a keďže sa dozvedela, že sú to koncovky, prebrali spolu zásady správneho zakončovania hry. Deti tiež dostali jej vlastné tipy na koncovky.

Posledné minúty stretnutia boli venované šachovej partii, na prinesených šachovniciach si s veľmajsterkou zahráli časť šachovej partie. Veríme, že stretnutie s mladou a úspešnou šachistkou deti motivuje a dokážu sa sústrediť a pokračovať vo svojom šachovom vývine a aj v Pezinku vyrastie taký veľmajster, ako bol náš rodák Richard Réti.

**Seniori spomínajú, uvažujú ,
pripomínajú a nabádajú...**

Vlasta Kalinová

Máme vlastnú spolkovú históriu?

Priznám sa, že k napísaniu týchto úvah ma priviedlo viacero skutočností. Dlho som sľubovala Petrovi Kuzmovi, že ich raz napíšem. Patrím totiž už do starej knihovníckej generácie a ako bývalá ústredná knižničná inšpektorka na Ministerstve kultúry SSR (1962 – 1972) a neskôr aj funkcionárka SSK (podpredsedníčka) som sa aktívne zúčastňovala mnohých dianií.

Nejde teda o nejaké nostalgické spomienky, ale o to, že sa často medzi našimi seniormi stretávam s pocitom, ako by tu spolok existoval – obrazne povedané len od včera a jeho aktivity od dnešného rána. Roky letia a ja si často pripomínam slová Ing. Vincenta Kútika, bývalého riaditeľa Univerzitnej knižnice, ktorý s obľubou citoval klasikov na túto tému: „Kto nepozná svoju históriu, nemôže ísť plnohodnotne dopredu“.

Je mi pritom smutno a rozmýšľam o tom, aký postoj majú k tomu súčasní predstavitelia Spolku, čo na to katedra, Slovenská národná knižnica a ďalší.

Chýba nám kritické a predovšetkým objektívne hodnotenie tých pomaly 70 rokov Spolku. Nemám na mysli zhrnutie ako napr. správa o činnosti. Cením si, že tejto problematike pri výročiach SSK dostane aspoň jeden odsek, alebo zopár strán, ktoré majú nejakú informačnú hodnotu. Veľmi mi to pripomína situáciu, keď sa nás po skúške z bibliografie opýtala prof. Katka Ruttkayová, ako sa nám študovalo a odpovedali sme, že ako keby sme sa učili naspamäť telefónny zoznam.

Knižnice vo svete majú tisícročné tradície, tak ako si vážime ten náš fach? Pripomínam, že práve v 70. rokoch Spolok vypisoval súbehy na teoretické práce, bol tu časopis, ktorý poskytoval platformu na výmenu názorov a ďalšie. Sedemdesiat rokov človeka predstavuje celý život. Aj v prípade Spolku je to tak. Prešiel od svojho založenia (tu sa mi žiada spomenúť aspoň prvých predsedov pána Jána Čaploviča a neskôr Jozefa Telgarskeho, ktorí boli osobnosťami slovenskej kultúrnej spoločnosti) až do dnešných čias. Absolvoval svoje detské rôčky v čase, keď spolková činnosť nebola u nás vítaná. Neskôr došlo k jeho oživotvoreniu až na Zjazde slovenských knihovníkov a informačných pracovníkov, ktorý sa konal 2-3. decembra 1969 v Bratislave. Toto priaznivé obdobie opäť trvalo krátko.

Začiatkom 70. rokov bola prehodnocovaná činnosť všetkých inštitúcií aj spolkov na základe „Poučenia z krízového obdobia“ vydaného ÚV KSČ. Spolok prekonal a obhájil svoju existenciu na základe stratégie mlčania, ktorú presadili vtedajší predseda Spolku Dr. Jozef Boldiš, riaditeľ Ústrednej knižnice SAV a tajomník Dr. Dominik Manca s tichým ministerským súhlasom. Vývoj potvrdil, že to bolo veľmi múdre rozhodnutie. Spolok, keďže nevyvíjal činnosť, nemal byť začo postihnutý – napriek silnému politickému tlaku z Prahy, najmä zo strany vtedajšieho vedúceho oddelenia knižníc MK ČSSR Jaroslava Lipovského (jeho hobby bolo kontrolovať výpožičky v ľudových knižniciach na Slovensku). Pre porovnanie uvádzam, že Spolok českých knihovníkov bol v roku 1970 zrušený listom Ministerstva kultúry ČSSR, ktorý podpísal vedúci oddelenia knižníc Jaroslav Lipovský. Originál tohto listu je t. č. uložený v Národnom archíve ČR (údaje potvrdila Dr.

Jarmila Burgetová). Českí knihovníci si tak mohli opäť založiť svoj Spolok až v máji 1991.

Vrátim sa však na Slovensko. Za celé uvedené obdobie nahrádzala Spolok z veľkej časti Slovenská knižničná rada (SKR), ktorá bola pôvodne ustanovená ako poradný a iniciatívny orgán povereníka, neskôr ministra kultúry SSR. Medzi jej kuriozity patrilo aj vysielanie našich zástupcov na zasadnutia IFLA, hoci Slovensko v tom čase nebolo ešte jej členom. Napriek tomu sme zaznamenali úspech, keď práve Dr. Boldiš navrhol na pôde IFLA zriadiť komisiu pre teóriu knihovníctva (1969). Škoda, že práve činnosť tohto predsedu nie je dodnes docenená. Ako kuriozitu uvádzam, že aj SKR, ktorej autorom bol Ing. Jozef Hajdušek, vtedajší vedúci oddelenia Knižníc na Povereníctve kultúry ČSR „smela“ byť ustanovená až na druhý deň po Prahe (50. roky).

Pokiaľ ide o slovenské aktivity voči organizácii IFLA treba pripomenúť, že v r. 1969 po pražskom sympóziu veľkých knižníc v Európe navštívilo slovenské knižnice (od západu po východ) 40 reprezentantov z európskych knižníc, vrátane vedúcich predstaviteľov IFLA akými boli Frank Gardner a Jos Torfs a ďalší. Medzi najväčší úspech však bezpochyby patrilo zasadnutie IFLA vo Vysokých Tatrách v roku 1978.

Nie je cieľom týchto úvah upozorňovať len na negatívne stránky vývoja. Vysoko si cením a vážim prácu všetkých knižničných pracovníkov, ktorú pre náš fach vykonali dobrovoľne. Zdôrazňujem to preto, lebo často počúvam slová: „Vám sa vtedy robilo – Spolok mal sekretariát, aj tajomníka a polovičnú ekonómku“. To je pravda, ale pravda je aj to, že v 50. rokoch bolo na Slovensku vyše 10000 knižníc v rôznych rezortoch, len ľudových bolo z toho vyše 2000 a Spolok spolu s ostatnými zainteresovanými sa usiloval pomáhať pri ich aktivizácii.

Ak raz bude niekto objektívne hodnotiť 50. roky v našom knihovníctve, tak nevyhnutne musí dospieť k záveru, že to boli „zlaté roky“. Vzniklo mnoho nových knižníc – od ľudových po vedecké, knihovnícke školstvo a ďalšie. Napokon aj v našom „Občasníku“ sú pravidelne publikované informácie o súčasne jubilujúcich knižniciach, takže je to jednoduchá matematika. Bolo to aj obdobie doháňania českých knižníc, ktoré mohli rozvíjať svoju činnosť na bohatých tradíciách ich starších čitateľských generácií.

Porovnajme to so súčasnosťou. Koľko knižníc je u nás v súčasnosti zatvorených? Kto si to všíma? Čo na to náš Spolok? Uspokojuje nás tento stav, keď na vidieku nie sú v mnohých obciach vytvorené podmienky na poskytovanie základných knižničných a informačných služieb? Odpoveď je jednoduchá – niet peňazí! Ale je tu napr. ZMOS, ktorý združuje starostov – ako s ním SSKK spolupracuje a aké riešenia našiel? Že to ide, potvrdili skúsenosti napr. z realizácie projektu svidníckych bibliobusov.

Ak sa SSKK rozhodol zmeniť svoj názov a logo, tak by mal knižničkej verejnosti predostrieť aj to, ako chce prispieť k riešeniu tohto problému knižníc. Nedávno som sa dozvedela na prednáške Univerzity 3. veku o výsledku dvadsaťročného bádania amerických vedcov, že intelligenčný koeficient našej civilizácie klesol za sledované obdobie o 14% a to všetko pri využívaní dnešnej super techniky! Tak čo nato knihovníci? Knižnice od pradávna uchovávajú a sprístupňujú skúsenosti, poznatky, informácie a pamäte ľudstva. Naša reprezentácia v zahraničí je dôležitá, potrebná, významná a užitočná, ale pritom by sme nemali ignorovať aj vlastné domáce veľmi vážne problémy. Spolok nie je len IFLA, Noc s Andersenom, seniori, či občasná spoločenské podujatia. Nejde len o zamestnanie ale aj o vytváranie profesionálneho povedomia a hrdosti. Byť knihovníkom to je povolanie ako nám to často zdôrazňoval jeden z prvých dvoch profesionálnych knihovníkov na Slovensku Dr. Jozef Repčák, dlhoročný riaditeľ Štátnej vedeckej knižnice v Prešove. Vážme si prácu tých, čo pred nami tiež niečo naozaj dokázali.

O dvoch mladých aktivitách mladých pre mladých, ktoré nás potešili ...

Lenka Čechvalová

Krajská pobočka SSKK na Facebooku

Naša krajská pobočka ide s dobou a má svoju skupinu na sociálnej sieti Facebook (www.facebook.com) **Názov skupiny: SSKK Bratislava**

slavský kraj (názov treba uviesť do facebookového vyhľadávača)

Skupina je určená členom krajskej pobočky SSKK a slúži na lepšie a rýchlejšie informovanie o našej činnosti. Nájdete tu informácie o aktivitách a podujatiach, ktoré pripravujeme pre našich členov, alebo ktoré organizujú knižnice v Bratislavskom kraji (prevažne odborného charakteru).

Nachádzajú sa tu aj aktuálne fotografie z našich spoločných podujatí. Skupina je uzavretá a jej obsah môžu vidieť iba jej členovia. Môžete v nej komunikovať s ostatnými členmi pobočky. Ak potrebujete radu, stačí napísať a my Vám pomôžeme. Ak máte tip na zaujímavý článok alebo podujatie, môžete sa s nami podeliť.

Členom skupiny sa môžete stať, ak máte konto na Facebooku.

Neváhajte a pridajte sa!

Lýdia Čelková

Šanca pre mladých

Odozvou na vyhlásenie súťaže **Literát mladej generácie 2014**, ktorú v januári t. r. vyhlásila Knižnica Ružinov, bolo 30 prác. Súťaže

sa mohli zúčastniť mladí autori vo veku od 18 do 26 rokov bez akéhokoľvek obmedzenia žánru, rozsahu či témy – rozhodujúca bola chuť niečo vytvoriť, podeliť sa so svojimi pohľadmi na svet, myšlienkami, snami, či túžbami. Zo súťažných prác odborná porota (Miroslava Režná, Zdenka Laciková, Adriana Adamovská)

vybrala do finále 10 autorov. Títo sa predstavili vo finále súťaže (8. 4. 2014) s ukážkami svojich prác (prevažovala próza

nad poéziou) a prezradili aj niečo aj o svojej tvorbe. Víťazkou sa stala Eva Ježovičová, študentka žurnalistiky, ktorá skonštatovala: „*Mojim úspechom je už to, že som poslala novelu do súťaže. Teším sa, že zaujala*“. Všetci súťažiaci dostali diplomy, spomienkové darčeky, čitateľský preukaz bezplatne na rok do Knižnice Ružinov a zároveň prísľub, že knižnica vydá zborník so súťažnými prácami. V diskusii sa vyslovili súťažiaci, že takéto literárne podujatia pomáhajú mladým autorom, lebo sú povzbudením, určitou konfrontáciou s inými autormi a každá konštruktívna kritika je posunom vpred.

Úsilie knižnice podchytiť túto vekovú kategóriu bolo dobrým rozhodnutím a možno aj začiatkom novej tradície.

**Prehľad ocenení, ktoré boli udelené
tvorcom kníh a kniham samotným
v roku 2014 ...**

Eva Cíferská

Ceny udelené v súťaži

Najkrajšie knihy Slovenska 2013

Cena Ministerstva kultúry SR vydavateľstvu za celkovú výtvarnú a technickú kvalitu knihy

Knižná dielňa

za knihu

Erik Jakub Groch: **Šlabikár päťmestia**

Cena Ministerstva kultúry SR autorovi za vynikajúce ilustrácie

Veronika Holecová

za knihu

Monika Kompaníková: **Hlbokomorské rozprávky**

Cena Ministerstva kultúry SR autorovi za vynikajúcu grafickú úpravu

Ján Šicko

za knihu

Iva Mojžišová: **Škola moderného videnia**

Cena Zväzu polygrafie na Slovensku tlačiarňi za mimoriadne
polygrafické spracovanie

Neografia, a. s., Martin

za knihu

Ivan Jančár: **Miroslav Cipár. Mal'ba/Painting**

Cena BIBIANY vydavateľstvu za najkrajšiu detskú knihu

Vydavateľstvo Slovart, spol. s r. o., Bratislava

za knihu

Marta Hlušíková: **Môj dedko Rýchly šíp**

Cena Slovenskej národnej knižnice za študentskú prácu

Kristína Kubáňová

za prácu

Slawomir Mrožek: **Tri poviedky**

Lenka Šturmankinová

za prácu

Vorvaní zápisník

Najkrajšie knihy Slovenska 2013

a) Vedecká a odborná literatúra

Biblia

II. kol., vyd. Ikar, a. s., Bratislava a Spolok sv. Vojtecha, Trnava, tlač
TBB, a. s., Banská Bystrica

Slobodník, M.: Labrang – svet tibetského kláštora

Fot. Pavol Breier, graf. úprava Dodo Dobrík, vyd. Vydavateľstvo Slo-
vart, spol. s r. o., Bratislava, tlač Finidr, s.r.o., Český Těšín

Kollárová, I.: Slobodný vydavateľ, mysliaci čitateľ

Fot. Jakub Dvořák, graf. úprava Pergamen Trnava, s.r.o., vyd. Vydava-
teľstvo Rak, Budmerice, tlač P + M, Turany

Mojžišová, I.: Škola moderného videnia

Graf. úprava Ján Šicko, vyd. Slovenské centrum dizajnu, Bratislava a Artforum, s.r.o., Bratislava, tlač Tiskárna Protisk, s.r.o., České Budějovice

b) Krásna literatúra

Krištúfek, P.: Atlas zabúdania

Graf. úprava Janka a Palo Bálik, vyd. Artforum, s.r.o., Bratislava, tlač Tiskárna Protisk, s.r.o., České Budějovice

Satinský, J.: Listy Oľge

Graf. úprava Pergamen Trnava, s.r.o., vyd. Vydavateľstvo Slovart, spol. s r.o., Bratislava, tlač Finidr, s.r.o., Český Těšín

Farkašová, E.: Medzi záhradou a básňou

Il. Květoslava Fulierová, graf. úprava Peter Rosa, vyd. Pro, s.r.o., Banská Bystrica, tlač P + M, Turany

Žembera, J.: V rukavičkách z vlastnej kože

Il. Peter Uchnár, graf. úprava Mojmír Zmija, vyd. Perfekt, a.s., Bratislava, tlač Tiskárna Protisk, s.r.o., České Budějovice

Kuchelová, K.: Vie, čo urobí

Il. Daniela Olejníková, graf. úprava Studio Limb, vyd. Artforum, s.r.o., Bratislava, tlač Tiskárna Protisk, s.r.o., České Budějovice

c) Literatúra pre deti a mládež

Dafnis a Chloé

Prerozprávala Beata Panáková. Il. Katarína Vavrová, graf. úprava Boris Kvasnica, vyd. Perfekt, a.s., Bratislava, tlač Fo Art, s.r.o., Bratislava

Kompaníková, M.: Hlbokomorské rozprávky

Il. Veronika Holecová, graf. úprava Martina Rozinajová, vyd. Artforum, s.r.o., Bratislava, tlač Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s., ČR

Salmela, A.: Mimi a Líza

Il. Katarína Kerekesová, Boris Šima a Ivana Šebestová, graf. úprava

Ivana Šebestová a Julo Nagy, vyd. Vydavateľstvo Sloart, spol. s r.o., Bratislava v spolupráci s Fool Moon, s.r.o., Vištuk, tlač Finidr, s.r.o., Český Těšín

Hlušíková, M.: **Môj dedko Rýchly šíp**

Il. Eva Švrčková, graf. úprava Boris Meluš, vyd. Vydavateľstvo Sloart, spol. s r.o., Bratislava, tlač Finidr, s.r.o., Český Těšín

Vrlík, P. - Mišák, P.: **Rozprávky spod slovanskej lipy**

Il. Peter Uchnár, graf. úprava Igor Štrbík, vyd. Matica slovenská, Martin, tlač TBB, a.s., Banská Bystrica

Groch, E. J.: **Šlabikár päťmestia**

Il. Juliána Chomová, graf. úprava Martin Groch, E. J. Groch a Juliána Chomová, vyd. Knižná dielňa, Košice, tlač TBB, a.s., Banská Bystrica

Salmela, A.: **Žirafia mama a iné príšery**

Il. Martina Matlovičová, graf. úprava Janka Bálík, vyd. Artforum, s.r.o., Bratislava, tlač Tiskárna Protisk, s.r.o., České Budějovice

e) Knihy o výtvarnom umení a obrazové publikácie

Edícia Osobnosti slovenskej fotografie

Hrabušický, A.: **Anton Podstraský**

Fot. Anton Podstraský a Miro Miklas, graf. úprava Palo Bálík, vyd. PHOTOPORT, Bratislava, Vydavateľstvo Sloart, spol. s r. o., Bratislava a Slovenská národná galéria, Bratislava tlač Finidr, s.r.o., Český Těšín

Hrabušický, A. – Zmetáková, D.: **Viliam Malík**

Fot. Viliam Malík, graf. úprava Palo Bálík, vyd. Slovenská národná galéria, Bratislava, Vydavateľstvo Sloart, spol. s r. o., Bratislava a PHOTOPORT, Bratislava, tlač Finidr, s.r.o., Český Těšín

Pišútová, I. - Kautman, J.: **Ľudové sklo**

Fot. Ján Kautman, Tomáš Kizek a Oľga Šilingerová, graf. úprava Layout JS. Jana Sapáková, vyd. Ústredie ľudovej umeleckej výroby, Bratislava, tlač Dolis, s.r.o., Bratislava

Jančár, I.: **Miroslav Cipár**. Maľba/Painting

Fot. kol. a archív, graf. úprava Andrea Andreutti Pokorná, vyd. Spoločnosť 7 plus s.r.o., Bratislava a Galéria mesta Bratislavy, tlač Neografia, a.s., Martin

Melicherčík, I.: **Načeradský v zbierke Ivana Melicherčíka**

Fot. kol. a archív, graf. úprava Tomáš Vicen, vyd. a tlač + i print, spol. s r.o., Bratislava

g) Študijné práce poslucháčov výtvarných a polygrafických škôl

Holecová, V.: **Bazén**

Il., graf. úprava, vyd. a tlač Veronika Holecová

Rudášová, M.: **My Tiny Swiming Dragons**

Il., graf. úprava, vyd. a tlač Miroslava Rudášová

Mrožek, S.: **Tri poviedky**

Il., graf. úprava, vyd. a tlač Kristína Kubáňová

Šturmankinová, L.: **Vorvaní zápisník**

Il., graf. úprava a vyd. Lenka Šturmankinová, tlač Beren ateliér, Košice

**NAJKRAJŠIE A NAJLEPŠIE DETSKÉ KNIHY JARI, LETA,
JESENE A ZIMY 2013 NA SLOVENSKU**

NAJKRAJŠIE DETSKÉ KNIHY 2013

JAR

Monika Kompaníková: **Hlbokomorské rozprávky**, ilustrovala **Veronika Holecová**, vydalo **Artforum, s. r. o.**

Nebojsa! A iné hororové rozprávky, ilustroval **Rudolf Cigánik**, vydalo **TRIO Publishing, s. r. o.**

LETO

Alexandra Salmela: **Žirafia mama a iné príšery**, ilustrovala **Martina Matlovičová**, vydalo **Artforum, s. r. o.**

Jiří Holub: **Koľko váži Matilda**, ilustroval **Juraj Martiška**, vydal **Perfekt**,

a. s.

Gabriela Futová: **Nejdem a basta!**, ilustroval **Juraj Balogh**, vydalo **SPN-Mladé letá, s. r. o.**

Branislav Jobus: **Ako muflón Ancijáš sľub dodržal**, ilustroval **Igor Derevenec**, vydalo **Vydavateľstvo Sloart, spol. s r. o.**

JESEŇ

Mária Rázusová-Martáková – Jaroslava Blažková: **Kozliatka**, ilustroval **Vladimír Král**, vydalo Vydavateľstvo **BUVIK**

Dafnis a Chloé, ilustrovala **Katarína Vavrová**, vydal **Perfekt, a. s.**

Marta Hlušiková: **Môj dedko Rýchly šíp**, ilustrovala **Eva Švrčková**, vydalo **Vydavateľstvo Sloart, spol. s r. o.**

ZIMA

Ján Uličiansky: **Leonardo, kocúr z ulice**, ilustrovala **Martina Matlovičová**, vydalo **TRIO Publishing, s. r. o.**

Euboslav Paľo: **Kde je Afrika?**, ilustroval **Euboslav Paľo**, vydalo **TRIO Publishing, s. r. o.**

NAJLEPŠIE DETSKÉ KNIHY 2013

JAR

Monika Kompaníková: Hlbokomorské rozprávky, vydalo **Artforum, s. r. o.**

Sita Brachmari: **Artičokové srdcia**, preložila **Ol'ga Kralovičová**, vydalo **Vydavateľstvo Sloart, spol. s r. o.**

LETO

Alexandra Salmela: Žirafia mama a iné príšery, vydalo **Artforum, s. r. o.**

Zvonimir Balog: **Často si vymýšľam...**, preložila **Alica Kulihová**, vydal **Perfekt, a. s.**

JESEŇ

Ondrej Sliacky: Divy Slovenska nielen pre deti, vydala **Matica slovenská**

Jana Šimulčíková: Cestovanie časom, vydal **Perfekt, a. s.**

Dafnis a Chloé, preroprávala **Beata Panáková**, vydal **Perfekt, a. s.**

ZIMA

Ján Uličiansky: Leonardo, kocúr z ulice, vydalo **TRIO Publishing, s. r. o.**

Euboslav Paľo: Kde je Afrika?, vydalo **TRIO Publishing, s. r. o.**

Občasník

si dovoľuje na tomto mieste a takouto formou zablahoželať všetkým, ktorí si v uplynulom období pripomenuli životné jubileum, podarilo sa im vyriešiť nejaký pracovný alebo osobný problém, získali nejaké ocenenie a uznanie za svoju prácu alebo sa im jednoducho podarilo niekoho potešiť, niekomu pomôcť alebo len tak, urobiť dobrý skutok, či už na svojom pracovisku alebo vo svojom súkromnom živote.

**Pevné zdravie a veľa úspechov
v ďalších životných krokoch, priatelia!**

Vydavateľ a redakčná rada opäť
(už dvadsiatyôsmkrát)

d'akujú všetkým fyzickým a právnickým
osobám za pomoc, vďaka ktorej uzrelo svetlo sveta a
mohlo byť všetkým členom Krajskej pobočky
SSKK BK

doručené toto číslo Občasníka.

Ďakujeme tiež všetkým autorom
príspevkov, ktoré sú v ňom uverejnené, za to,
že neváhali vziať do ruky „pero“ a prispieť tak
k dotvoreniu a ozvláštneniu jeho obsahu.

